

KUOHUKUJA 1, VANTAA

RAKENNUSHISTORIASELVITYS

Helsinki

30.11.2017

KARI LEPPÄNEN ARKKITEHDIT OY

www.leppanenarkkitehdit.com
Kloneettitie 6-8 B 2.krs 00420 Helsinki Finland
TEL.+358 9 174 414 FAX +358 9 174 691 GSM +358 50 304 1515

Työn tekijät:

Arkkitehti Kari Leppänen, Safa
Sisustusarkkitehti yo Anna Lehtonen

Kari Leppänen Arkkitehdit Oy
Klaneettitie 6-8 B 2.krs.
00420 Helsinki

Työn tilaaja:

T2H Rakennus Oy

Johdanto

Tässä rakennushistoriaselvityksessä käsitellään Kiinteistö Oy Myyrinmäkeä. Selvitys tehdään asemakaavoitusta varten. Vantaalla sijaitseva Kuohukujan ostoskeskus tunnetaan myös nimellä Myyrinmäen ostari. Kohteen historiaa käsittelevää aineistoa on säilynyt jonkin verran.

Ilpo Hälvän suunnitteleman liikerakennuksen lupakuvia löytyi runsaasti alkuperäisenä Vantaan Arskatietopalvelusta. Arskasta sai välttämätöntä informaatiota ostarin rakennusperiaatteista ja rakennuksessa käytetyistä rakenteista, materiaaleista ja detaljeista. Selvisi myös että rakennus toteutettiin alun perin suurilta osin Hälvän suunnitelmien mukaan. Rakennukseen on kuitenkin tehty runsaasti tilojen käyttötarkoitusten muutoksia ja korjauksia, mistä oli tallella vanhojakin rakennuslupahakemuksia. Nykytilasta ei löytynyt sopivia kuvia, joten ne on piirretty itse.

Jotkin alkuperäiset ja muutospiirrokset olivat pohjaratkaisuiltaan ja detaljiikaltaan hieman ristiriidassa keskenään. Kohde dokumentoitiin ja kuvattiin ulkoa ja osittain sisältä, mikä helpotti tutkimustyötä. Lisäksi haastateltiin siinä toimivien liikkeiden työntekijöitä. Näin selvisi olennaisia asioita rakennuksen ulkonäöstä ja kunnosta, sekä itse liikkeistä. Lisäksi rakennuksesta löytyi kaivamalla tietoa internetistä eri lähteistä. Hyödyllistä tietoa, kuvia ja karttoja löytyi myös Vantaan karttapalvelusta. Selvityksessä on käytetty apuna myös edeltäviä inventointeja, kuten Laatua laitakaupungilla - inventointia.

Ostaria tutkittaessa tutustuttiin Myyrinmäen alueeseen ja rakennuskantaan yleisemmin, sekä toteutettiin arkkitehtonisten tyylipiirteiden vertailua Myyrinmäen ostoskeskuksen ja muiden Vantaan 1970-luvun ostoskeskusten välillä.

SISÄLTÖ

1. Myyrmäki

- 1.1. Ympäristön rakentumisen historia
- 1.2. Kaavoituksen lähtökohdat, asemakaava, toteutuminen ja nykytilanne
- 1.3. Nykytila – analyysi, muutokset ympäristössä

2. Ostoskeskus

- 2.1. Ilpo Hälvä - arkkitehti
 - 2.1.1. Ostoskeskuksen suunnittelu- ja rakentamisvaiheet, pohjaratkaisu, vertailukohteet
 - 2.1.2. Rakennuksen ja sen ominaispiirteiden kuvaus: rakenneperiaatteet, arkkitehtuuri, ulkomateriaalit, tekniset järjestelmät (LVIS), piha-alue, keskeiset muutosvaiheet ja tehdyt toimenpiteet
 - 2.1.3. Rakentaminen - nykytilan inventointi
 - 2.1.3.1. Keskeiset tilat
 - 2.1.3.2. Muut tilat
 - 2.1.3.3. Rakennusosat
 - 2.1.3.4. Kiinteä sisustus, irtokalusteet ja valaisimet

3. Yhteenveto

4. Liitteet

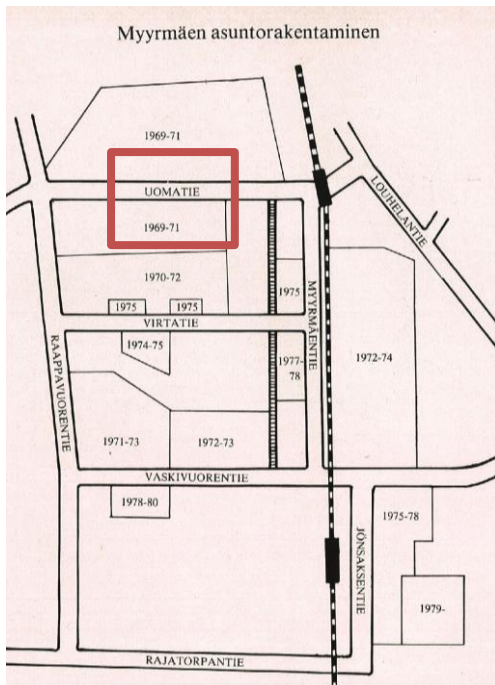
5. Lähteet

1. Myyrmäki

1.1. Ympäristön rakentumisen historia

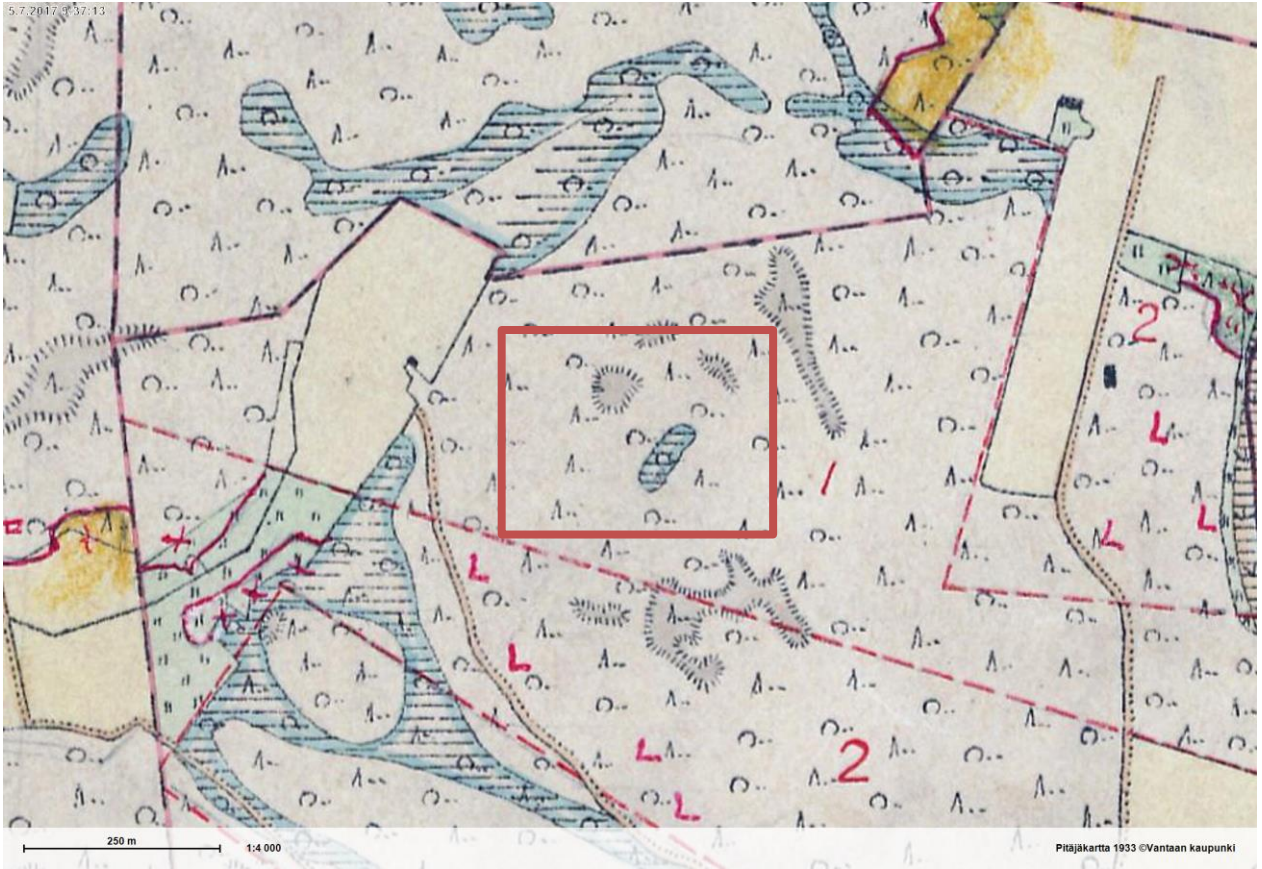
Vantaalla sijaitsevan lähiö- Myyrmäen historia alkaa 1960-luvun loppupuolella, samoilta ajoilta kuin kaupungin muidenkin uusien asuinalueiden. Muuttoliike maaseudulta pääkaupunkiseudulle oli suuri ja asunnoista oli pula. Helsinki ei pystynyt ottamaan kaikkia tulijoita vastaan ja rakentajien katseet kääntyivät myös lähikuntiin, joista isot rakennusliikkeet hankkivat laajoja maa-alueita omistukseensa ja ryhtyivät suunnittelemaan niille pienoiskaupunkeja.

Kaupunginosan rakentaminen perustuu ajatukseen Haaga-Vantaan nauhakaupungista. Silloisen Helsingin maalaiskunnan valtuusto hyväksyi Pohjois-Kaarelan kylässä sijainneen Myyrmäen rakentamista koskevat aluerakentamista koskevat sopimukset loppuvuonna 1967. Sopimus käsitti pääasiassa Vaskivuorentien pohjoispuolella sijaitsevia alueita, jotka Myyrmäen aluerakentajat A. Puolimatka Oy, Laaturakenne Oy ja Suur-Helsingin Osuuspankki omistivat.

Uomatien pohjoispuolella sijaitsevat talot ovat vanhinta Myyrmäkeä. Hako, 1980

Rakentaminen alkoi Myyrmäessä vuonna 1968 ja vuotta myöhemmin muuttivat ensimmäiset asukkaat uudelle asuinalueelle. Asukasmäärän voimakkain kasvu tapahtui 1970-luvun alussa. Myyrmäki tarjosi edullisia asuntoja, toivoa tulevaisuudesta kotimaassa. Myyrmäki kasvoi aluksi kahta puolta Uomatietä. Parissa vuodessa asutus oli edennyt Vaskivuorentielle asti. Sitten rakentaminen hidastui

Myrsmäen pitäjäkarta 1933, Vantaan karttapalvelu

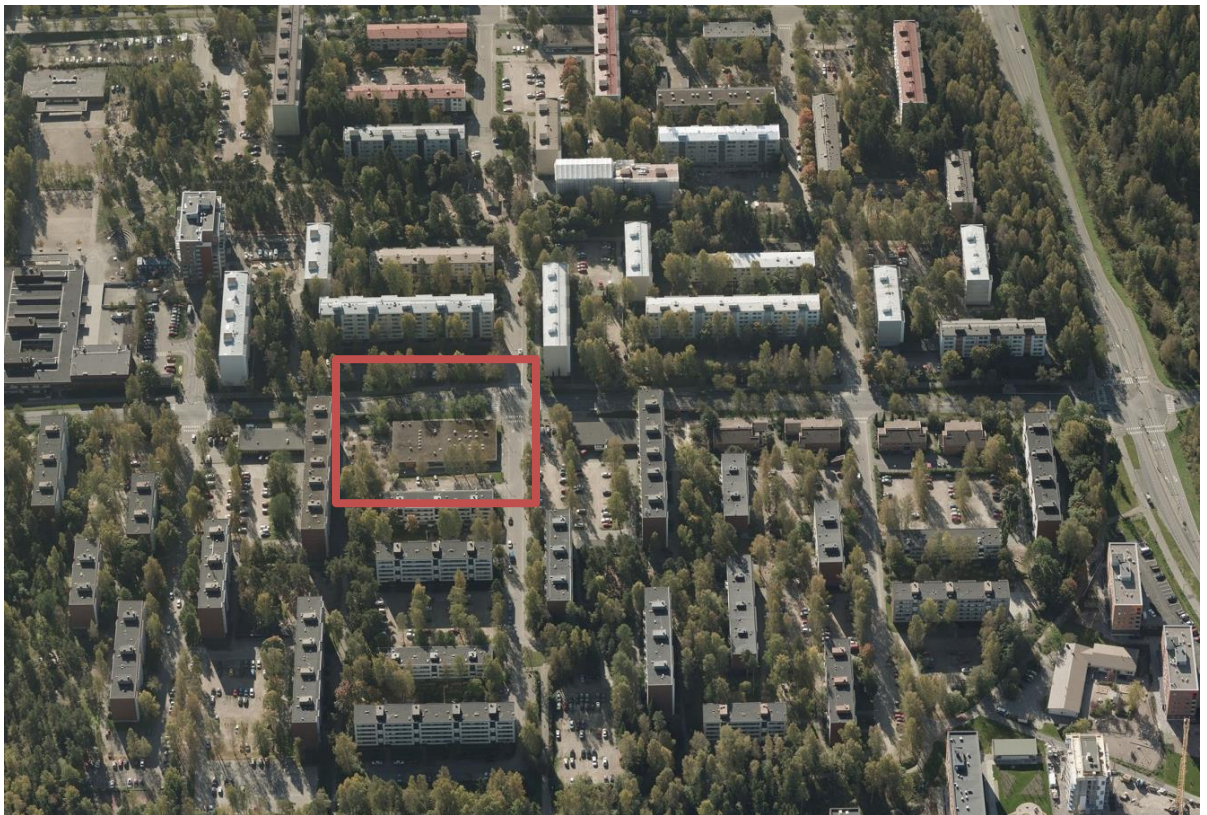
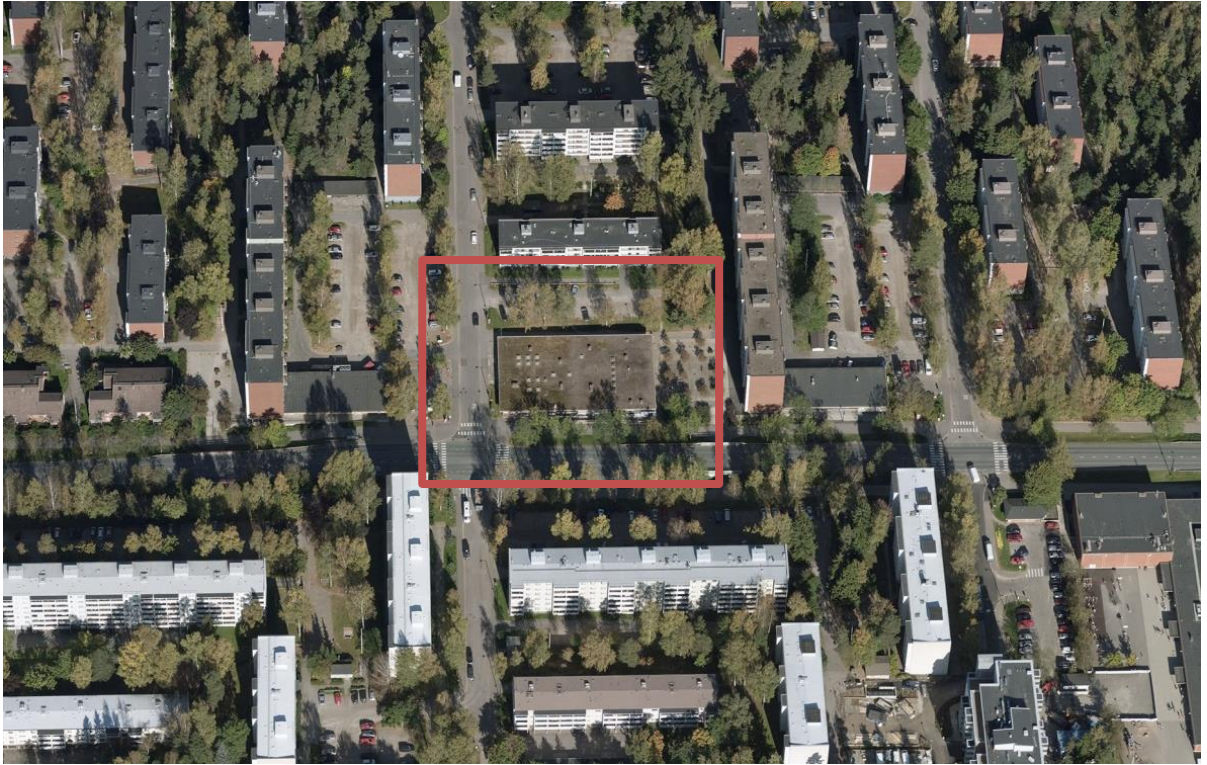

Myyrmäen lähiö 1970-luvulla, Peda.net

1970-luvun kova asuntopula pakotti rakentamaan lähiöt tiiviisti ja nopeasti. Alueella on runsaasti aikakaudelle tyypillisiä sarjatuotantona tehtyjä asuinkerrostaloja. Ihmisten viihtyvyyteen ei juuri keskitytty ja palveluistaan Myyrmäki joutui taistelemaan, kuten muutkin aluerakentamisalueet. (Hako, 1980)

Taloja Myyrmäessä, Oikotie 2017

Ilmakuvia alueesta, Vantaan karttapalvelu

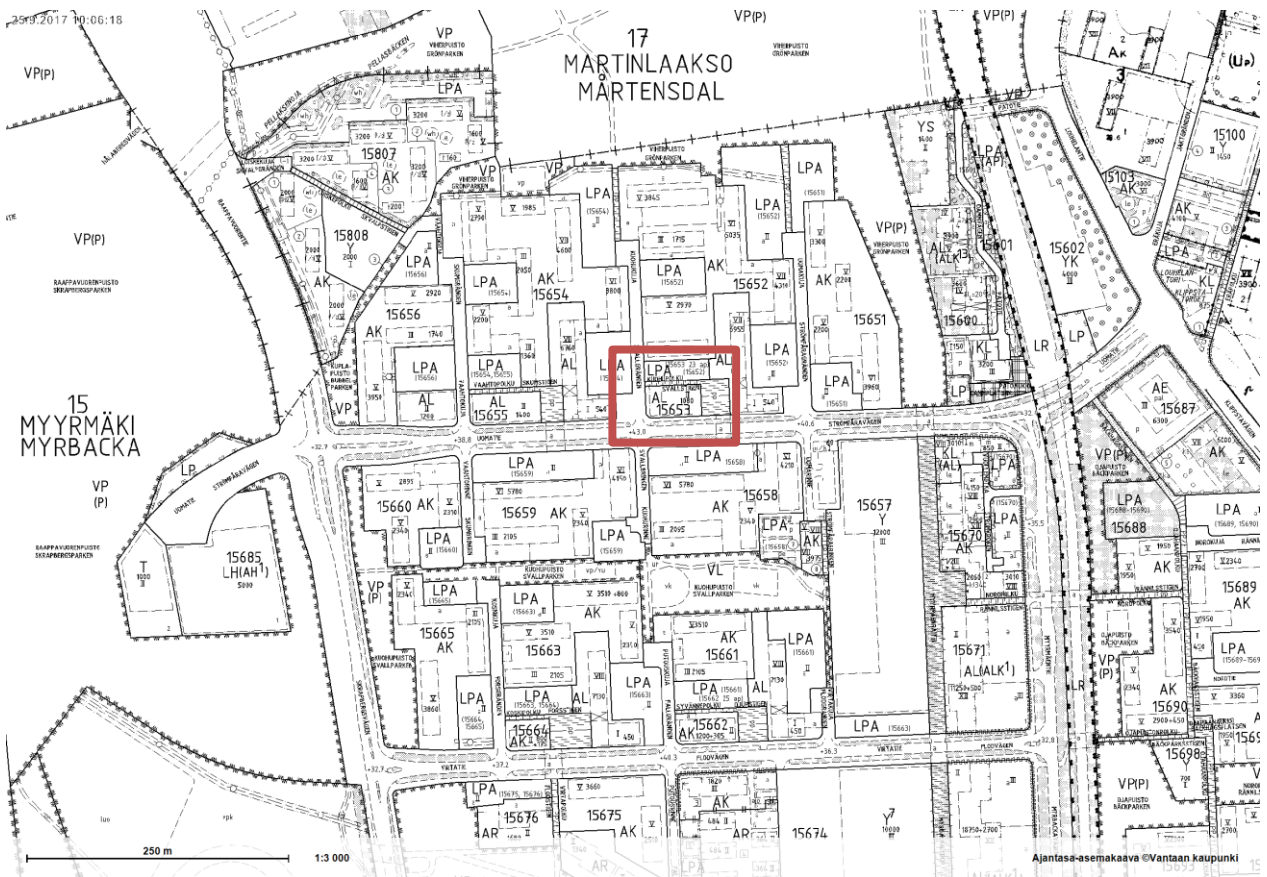
1.2. Kaavoituksen lähtökohdat, asemakaava, toteutuminen ja nykytilanne

Myyrmäki on Vantaan väkirikkain kaupunginosa Vantaan länsiosassa, Myyrmäen suuralueella. Pinta-alaltaan Myyrmäki on 2.8 km². Myyrmäen kaupunginosan numero on 15. Lähialueita on Vapaala, Kaivoksela, Martinlaakso ja Helsingin puolella Malminkartano ja Honkasuo.

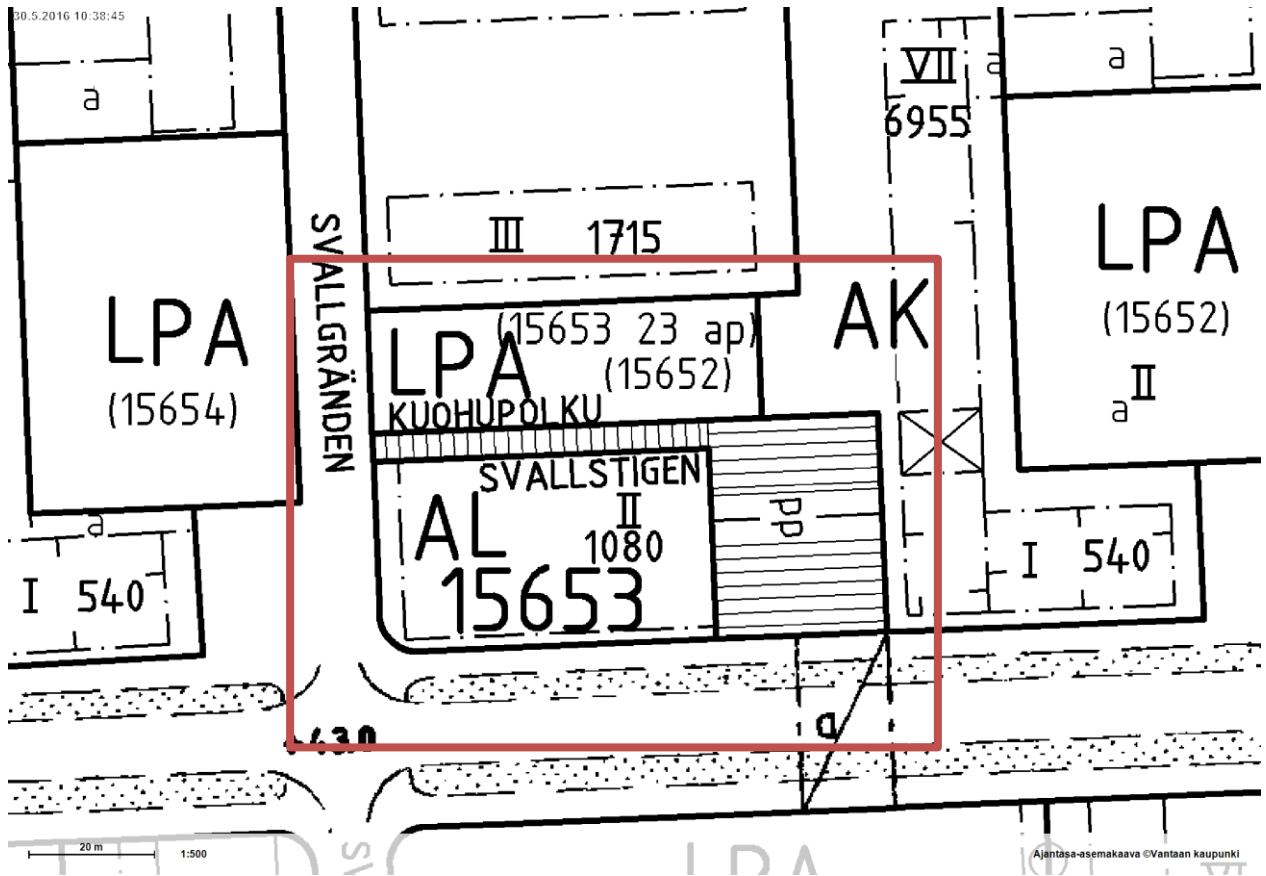
Tutkittava kohde, Kuohukujan ostoskeskus sijaitsee Myyrmäen asuntovaltaisessa pohjoisosassa, joka oli Myyrmäen ensimmäistä aluerakentamisvaihetta. Alueen katuverkko koostuu kolmesta ulkosyöttöisestä kokoojakehästä, joilta asuntokadut johtavat vyöhykkeen keskiosiin pysäköinti- ja puistoalueille.

Kuohukujan ostoskeskus sijaitsee pohjoisimman kokoomakadun Uomatien keskivaiheilla.

Asuinkortteleiden välinen jalankulkuraitti yhdistää asuinalueen Myyrmäen keskusta. (Hako, 1980)

Asemakaavapiirros, Vantaan karttapalvelu

Asemakaavapiirros, Vantaan karttapalvelu

1960–70- luvun yleisenä tavoitteena Vantaan lähiöissä oli sekarakentaminen, jossa julkinen, kaupallinen ja asuinrakentaminen limittyvät. Myös liikenneyhteyksiä haluttiin parantaa. Myyrmäen kaavoitussuunnitelmat olivat muista uusista asuinalueista hieman poikkeavia. Myyrmäkeen ei kaavailtu yhtä paljon luontoa ja viheralueita, vaan myyntivalttina oli kompaktikaupunki, tiivis kaupunkirakenne missä yhdistyisivät asuminen, työpaikat sekä lähellä olevat palvelut. Alueen kaavaratkaisu muistuttaa mm. läheistä Rajatorpan aluetta, joka rakennettiin vuosien 1968–74 Pentti Aholan asemakaavan mukaan.

Asuinrakentaminen tuli nopeasti mutta palveluita sai odotella. Alkuvuosina Myyrmäkeen rakennettiin vain asuntoja ja välttämättömimmät lähikaupat. Ensimmäiset vuodet rakennettiin poikkeuslupien turvin eikä asemakaavoitus pysynyt nopean rakentamisen tahdissa. Tavaratalojen määrää ja kokoa pohdittiin, eikä kaavasta päästy sopuun. Investointihalukkuus pieneni ja Myyrmäen aluekeskuksen tulevaisuus näytti synkältä. Aluekeskuksen asemakaava hyväksyttiin 4 vuoden viivytelyn jälkeen valtuustossa vuonna 1976.

Alueella oli useita hankkeita tapetilla, mutta toteutuminen vei vuosikausia. Liikenneyhteydetkään eivät parantuneet toivotulla vauhdilla. Aluekeskus oli edelleen rakentamatta vielä 1980 luvun alussa, mutta pian

tämän jälkeen alue sai asuntoalueiden lisäksi myös julkisia ja kaupallisia palveluita. (Helasvuo & Vainio, 2008; Hako, 1980)

Myyrmäki on alun perin suunniteltu kaupunkimaiseksi. Tehokkaimmin on rakennettu junaradan varsi.

Alueen talot nousevat selvästi metsänrajan yläpuolelle. Hako, 1980

Myyrmäen kaavoituksen lähtökohdat ovat jokseenkin toteutuneet ja alueelle on laadittu asemakaavoja usealla eri vuosikymmenellä. Kehäradan läntisen osan (Vantaankosken radan) varrella Helsingin rajan tuntumassa sijaitseva Myyrmäki on asukasluvulla mitattuna Vantaan suurin kaupunginosa, jossa myös asukastiheys on korkea. Myyrmäki on nykyisin yksi pääkaupunkiseudun aluekeskuksista. Pääosin Myyrmäen alueella sijaitsee asuinkerrostalojen korttelialueita, liike- ja toimistorakennusten korttelialueita ja asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueita. Junaradan ja bussiliikenteen ansiosta alueelta on hyvät kulkuyhteydet eri puolille Vantaata, Helsinkiin ja Espooseen. Myyrmäen väkiluku oli 15884 ja asukastiheys 5734 as /km² vuonna 2015. (Myyrmäen kaavarunko, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2016)

Myyrmäen keskeisin alue on kuitenkin jäänyt keskeneräiseksi. Alueella on rakentamattomia tontteja. Keskusta-alueen väljä kaupunkikuva johtuu avoimista pysäköintikentistä ja laajasta torialueesta. Avointa aluetta rajaavat 1980 – 1990-luvuilla rakennetut vaaleat asuin-, liike-, toimisto- ja yleiset rakennukset. Tämän hetken tavoitteena on muun muassa tukeutuminen olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. (Kallaluoto, 2016)

1.3. Nykytila – analyysi, muutokset ympäristössä

Myyrmäki tarjoaa monipuoliset julkiset ja kaupalliset palvelut koko Länsi-Vantaalle. Kaupunginosassa on useita oppilaitoksia, sekä erinomaiset vapaa-ajan-, kulttuuri-, sosiaali- ja terveyspalvelut. Alueella on runsaasti kauppakeskuksia, kauppoja ja ostareita, koska alueen kaupankäynti on suhteellisen vilkasta. Ensimmäiset harvat kauppaliikkeet Myyrmäessä sijoittuivat kerrostalojen kivijalkoihin.

Ensimmäinen kortteliostoskeskus, selvityksessä tutkittava Myyrimäen ostari vastasi puuttuvaan palvelutarjontaan ensimmäisenä. Ostopkeskus valmistui vuonna vuonna 1972 Uomatien ja Kuohukujan risteykseen, mitä seurasi vuonna 1975 valmistunut Myyrinpuhos Myyrmäen aseman viereen.

Isommat kauppakeskukset Myyrmäkeen saatiin vasta kauppakeskus Isomyyrin (1986) ja Myyrmannin (1994) myötä liki pari vuosikymmentä ensimmäisten asukkaiden saapumisen jälkeen. Kauppakeskukset muodostavat Myyrmäen kaupallisen ytimen. Kahden kauppakeskuksen ympäristöön on sijoittunut runsaasti kivijalkamyymälöitä.

Alueen rakentaminen jatkuu edelleen, osin aiempaa rakennuskantaa korvaamalla. Esimerkiksi Louhelan aseman viereen Eräkujalle nousi uusi ostoskeskus ja viisikerroksinen kerrostalo 2012 puretun ostoskeskuksen tilalle. Lisäksi asuntorakentamista on kaavoitettu Uomatien länsipäähän Raappavuorentien länsipuolelle sekä Vaahtokujan pohjoispuolelle Raappavuorentien itäpuolelle. Olemassa olevaa korttelirakennetta tiivistetään muuallakin. Uomarinteen päähän valmistui 2016 uusi kerrostalo.

Ilpo Hälvän kortteliostoskeskus on osa Uomatien ja risteävien jalankulkureittien muodostamaa jalankulkuympäristöä. Maan tasalla olevaan ostoskeskukseen käynti on nopeaa ja sen valitut palvelut ovat lähialueen asukkaiden tavoitettavissa, mikä muistuttaa kompaktikaupungin ideologiasta. Liikkeitä on nykyään rakennuksessa vain muutama, osa on suljettu kokonaan.

Näkymä Uomatieltä

2. Ostoskeskus

2.1. Ilpo Hälvä – arkkitehti

Ilpo Hälvä on suomalainen rakennusarkkitehti.

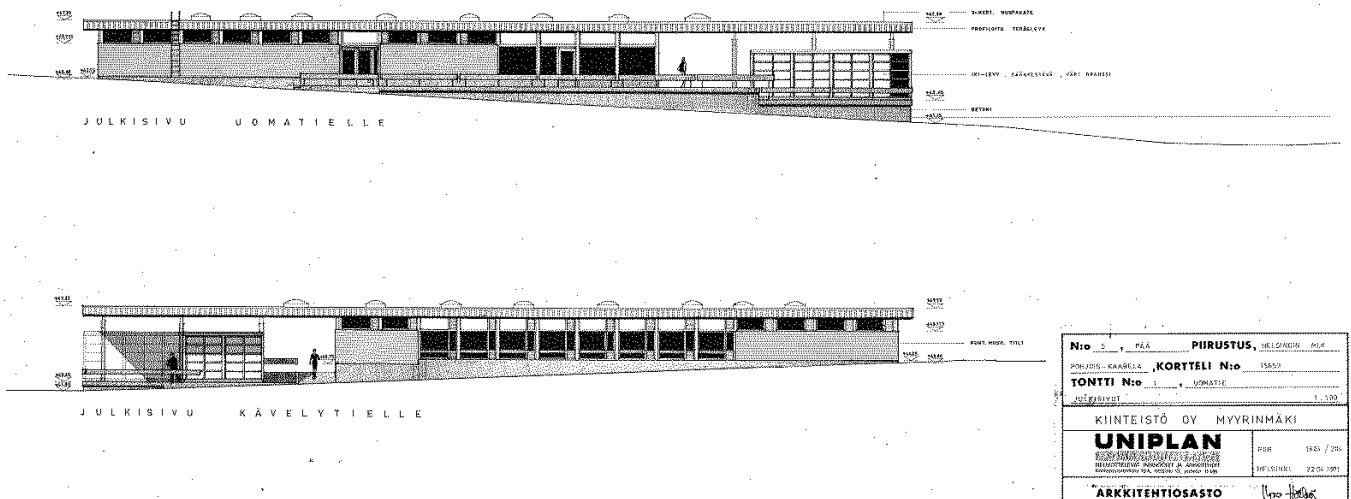
Hälvä työskenteli uransa aikana Uniplan Kommandiittiyhtiössä. Uniplan KY oli insinööri- ja arkkitehtitoimisto, missä Hälvä toimi arkkitehtiosaston pääsuunnittelijana. Yhtiöllä oli toimipiste Helsingissä.

Hälvä ei ole arkkitehtuurin saralla kovinkaan tunnettu, eikä hänen teoksistaan juurikaan löydy tietoa.

Hän on suunnitellut muun muassa laajennuksen Lahden urheilutaloon, yhdessä arkkitehti Ossi Rajalan kanssa vuonna 1976.

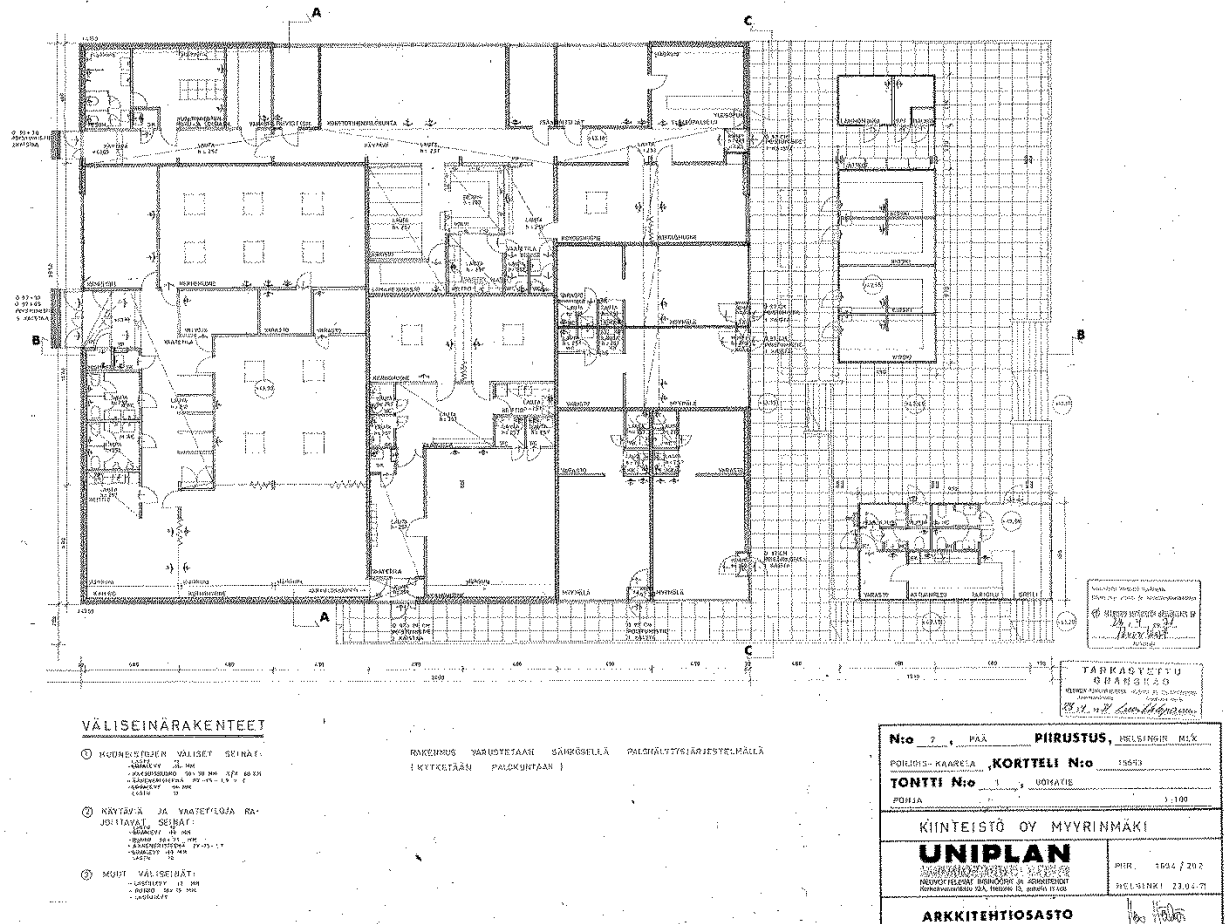
2.1.1. Ostarin suunnittelu- ja rakentamisvaiheet, pohjaratkaisu, vertailukohteet

Myyrinmäen ostoskeskus on pieni liikerakennukseksi rakennettu kauppakeskus. Ostoskeskuksen rakennustyöt aloitettiin vuonna 1971 ja se valmistui 31.12.1972.

Julkisivut Uomatielle ja kävelytielle Ilpo Hälvä 1971

Pääpiirrokset ovat Ilpo Hälvän piirtämiä vuodelta 1971 ja niitä tarkennettiin 1972. Yksikerroksinen rakennus koostuu suorakaiteenmuotoisesta liike- ja toimisto-osasta ja kahdesta pienemmästä kioskipaviljongista sen itäpuolella. Ostoskeskuksessa on tiloja yhteensä 1010 m². Rakennukseen suunniteltiin alun perin asunto-osakeyhtiön kerhotila, isännöitsijäkonttori, neljä pientä myymälätilaa, grilli ja kioski. Nykyisin liikerakennuksessa toimii enää kaihdinliike, pizzeria ja kampaamo, loput liikkeet ovat suljettuja. Tällä hetkellä liikerakennusta isännöi Myyrmäen alueella toimiva kiinteistöhuoltoyritys Myyrmäen Huolto Oy.

Pohjapiirros, Ilpo Hälvä 1971

Näkymä Myyrimäen ostarista paviljongin kulmalta

Myyrimäen ostoskeskus edustaa tyyliuunnaltaan konstruktivismia, mikä on rakenteellista suunnitelmallisuutta korostanut järjestelmällinen suunnitteluote. Rakennuksessa toistuu aikakauden arkkitehtuurin yhtenevät piirteet ja näkyvät historialliset ja toiminnalliset kerrostumat. Rakennustutkija Susanna Paavolan mukaan konstruktivistisen rakennuksen tunnuspiirteiksi vakiintuivat suorakulmaisuus, avoin pohjaratkaisu, pilari-palkkijärjestelmä, tasakatto, kevyet seinärakenteet sekä suuret lasipinnat. Yhdenmukaisuuden korostaminen oli esteettisessä mielessä yksi aikakauden arkkitehtuurin pyrkimys.

1960-70- luvun piirteitä rakennuksessa ovat lisäksi dominomaiset elementit, puu ja käsittelemätön betoni. Uomatielle suuntautuvalla julkisivulla on aikakaudelle tyypillinen yhtenäinen näyteikkunapinta, sekä liiketiloissa edullinen ja vapaa pohjamuoto. 1960-luvun arkkitehtuurin piirteitä ovat erityisesti saman katon alle ryhmitellyt rakennukset ja näin muodostuvat katetut käytävät. Kuohukujan ja parkkipaikan puolella on vaikutteita myös 1970- luvulla yleistyvistä umpinaisemmista julkisivuista. (Helasvuo & Vainio, 2008)

Myyrinmäen ostoskeskus, Ilpo Hälvä 1971

1970- luvun Vantaan ostoskeskuksia, joissa Kuohukujan ostarin kanssa yhteneviä piirteitä:

Tikkurilan Prisman tieltä purettu Sokoksen myymälärakennus, Pauli Suhonen 1970
Palkkirakenne, matala tasakatto ja tunnelimaisuus

Länsimäen ostoskeskus, Kalevi Ruokosuo 1971 ja Pähkinärinteentien ostoskeskus, Erkki Karvinen 1974
Räystäslippa ja katettu edusalue

Myyrinpuhos, Eero Kostiainen 1975

Kirkkaat tehostevärit julkisivuissa

Kuvat ostoskeskuksista: Laatusaiteja 2008

Julkisivut

Uomatielle / etelään

Pihan puolelle / itään

Parkkipaikan puolelle / pohjoiseen

Kuohukujalle / länteen

Rakennuskokonaisuudessa on käytetty paljon harmaata betonia. Terästuki-profiilin kannattamat betonipalkkikaiteet rajaavat terassitasoja, joissa on suuri harmaa betonilaatoitus. Kaiteet ovat alun perin olleet käsittelemättömät, nykyisin betonin päällä on jonkinlainen pinnoite. Myös rakennuksen sokkeli, sekä ulkopuolella olevat portaat ja niitä sivuavat luiskat ovat betonia. Ostoskeskuksen ja viereisen asuinkerrostalon yhdistävä asukaspuisto koostuu osittain kuvioituista betonilaatoista joiden väleihin on istutettu puita.

Katon alapinnalla on suuria liimapuupalkkirakenteita ja pilareita tasaisin välein. Liimapuupilarit kannattavat liimapuupalkkeja, jotka ovat ulkotilassa viistetty kohti räystäitä. Palkit eivät ole yhteydessä ulkoseiniin. Puuliitokset on viimeistelty teräspulteihin ja aluslevyihin. Palkit ja pilarit ovat lakattuja. Rakennuksessa pilarilinjat ovat 5,5 metriä ulkoseinälinjan sisäpuolella ja katto on kannatettu ulokkeena. Pilarit ovat ulkotiloissa kaksoiskappaleita ja sisällä yksivartisia. Sisätiloissa suurin osa pilareista ja palkeista on myöhempien rakenteiden peitossa. Palkit ja pilarit ovat tummuneet ja niissä on kulumia.

Betonisokkeli

Portaat ja kaide

Palkit ja pilarit

Liike- ja toimisto-osan pohjois- ja länsijulkisivun tummanruskeat puikkunat ovat olleet korkeatasoiset niin yksityiskohdiltaan kuin toteutukseltaan. Ne näyttävät kauempaa katsoen kupariprofiili-ikkunoilta. Nykyisin ne ovat huonossa kunnossa. Ovet ovat tummanruskeaa puuta. Parkkipaikanpuoleiset ikkunat ja tuuletusluukut ovat vihreät. Eteläjulkisivun tummanruskea näyteikkuna on teräsrakenteinen. Paviljonkien puuprofiilit ovat mustat, eikä toteutus ole samaa tasoa liike- ja toimistorakennuksen kanssa.

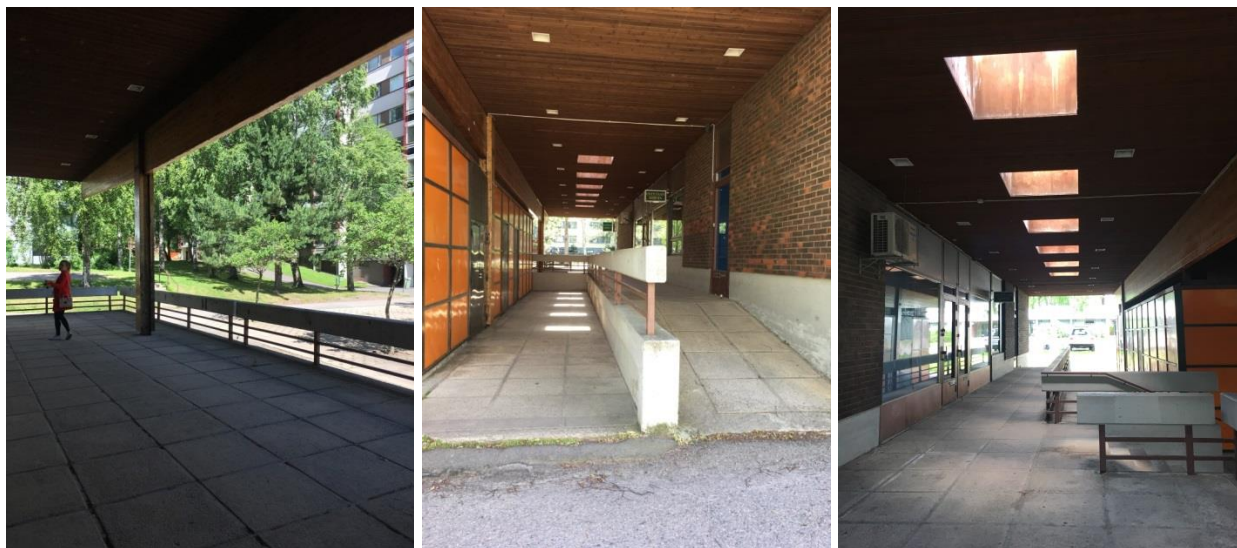
Länsijulkisivun tummanruskeat puikkunat

Paviljonkien mustat puuprofiilit

Liike- ja toimistorakennuksen seinät ovat puhtaaksimuurattua tummanruskeaa tiiltä. Tiili on poltettua ja harjattua. Katossa on 3-kertainen huopakate ja profiloitu ruskea teräslevy. Alakattoverhous on hienosahattua mäntylautaa. Paviljongissa materiaalina on oranssi säänkestävä iki-levy.

Katto sitoo rakennuksen osat kokonaisuudeksi muodostaen tunnelimaisia läpikulkuja ja terassimaisia alueita. Paviljongien ja liike- ja toimisto-osan väliä valaisevat kuusi kattoikkunaa. Ikkunoista huolimatta ulkotila jää melko hämäräksi. Kattoikkunoita on myös sisätiloissa.

Näkymiä rakennuksesta

Talotekniikka

Sisätiloissa on nähtävissä runsaasti talotekniikkaa ja ilmastointiputkia.

Rakennus varustettiin sähköisellä palohälytysjärjestelmällä 1971, mutta järjestelmä poistettiin vuonna 1990. Kaikki huonetilat varustettiin koneellisella ilmastoinnilla 1976. Rakennuksessa on käytössä ilmalämpöpumput. Pihanpuoleisella seinällä on ilmalämpöpumpun ulkoyksikkö ja pizzerian eteisessä sisäyksikkö. Rakennuksessa on myös vanhoja pattereita ja tuulettimia.

Ilmanvaihtolaitteistot tarkastettiin vuosina 1995 sekä 2002 liikerakennukseen tehtyjen muutosten yhteydessä, sekä vuonna 2002 myös vesi- ja viemärlaitteistot. Paviljongin Ilmanvaihtolaitteistot ja vesi- ja viemärlaitteistot tarkastettiin muutostöiden yhteydessä 2009. Vuonna 2002 Liikerakennukseen lisättiin jälkiheijastavat turvatiemerkit uloskäytävien yläpuolelle, sekä jauhesammuttimet. Rakennuksen paloluokka on P2 ja kantavat rakennusosat R30. Pintakerrosten luokat 1/1.

Ostoskeskuksen piha-alue ja ympäristö

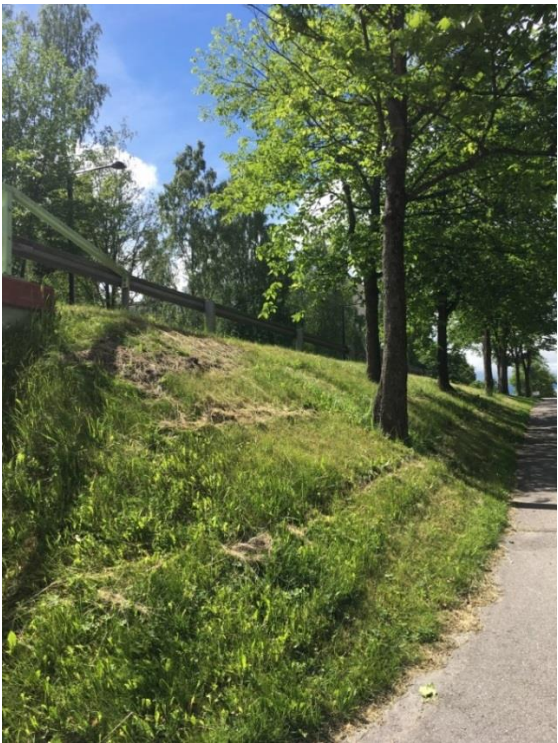

Näkymiä ulkopuolelta

Rakennusta ympäröivä maa on asfalttia. Ympäristö on pyritty säilyttämään mahdollisuuksien mukaan vehreänä, tienvarsilla on nurmialueita, pensaita ja riveihin istutettuja puita. Alueen maasto on polveilevaa ja metsäistä ja rakennus on suunniteltu pitkälti maan muotojen mukaisesti. Itäpuolella, ostarirakennuksen ja kerrostalon välissä on laatoitettu asukaspuisto / piha-alue jossa penkkejä, istutettuja puita, pensaita ja allas. Jalankulkuterassi paviljonkien ympärillä laskeutuu portaittain kohti aukiota. Alueella on paljon alikulkutunneleita joista yksi sijaitsee aivan ostoskeskuksen vieressä, eteläpuolella. Vieressä Uomatiellä on myös bussipysäkit. (Helasvuo & Vainio, 2008)

Asukaspuisto

Heinäkuinen Uomatie

Talvinen näkymä asukaspuistoon, Kari Luukkanen 2009

Kuohukujan ostoskeskuksen takana on parkkipaikka 36 autolle. Myös asuinkerrostalojen piholla on suuret parkkipaikat. Paikoitusalueet ovat kenttämäisinä vyöhykkeinä asuinrakennusten ja katujen välissä. Kerrostalojen välisiä pihvoja rajaavat matalat, osin maaston mukaan porrastetut autotallit.

Uomatien keskivaiheilla on saman aikakauden rakennusten keskittymä. Ostoskeskus liittyy tiiviisti sen molemmiin puolin oleviin Eino Tuompon vuonna 1969 suunnittelemiin korkeisiin asuinkerrostaloihin niiden matalien liiketilasipiien ja porttikäytävien myötä. Asuinkerrostalot sijaitsevat pääosin suorakulmaisesti ja melko tiiviisti toisiinsa nähden ja niiden väliin muodostuu toistuvia istutettuja korttelipihoja.

Liiketilasivissä toimii pienet ostoskeskukset osoitteissa Uomatie 11 ja 15. Toisessa on nykyisin muun muassa R-kioski, lähiöbaari ja fysioterapia, toisessa K- Market. Uomatien ostoskeskukset ovat luonteeltaan ympäristöstä erottuvia, ja niiden suunnitteluun on panostettu enemmän kuin sarjatuotannolla tehtyihin kerrostaloihin. (Helasvuo & Vainio, 2008)

Ostari, Uomatie 11, Kari Luukkanen 2009

K- Market, Uomatie 15, takana parkkipaikka, Kari Luukkanen 2009

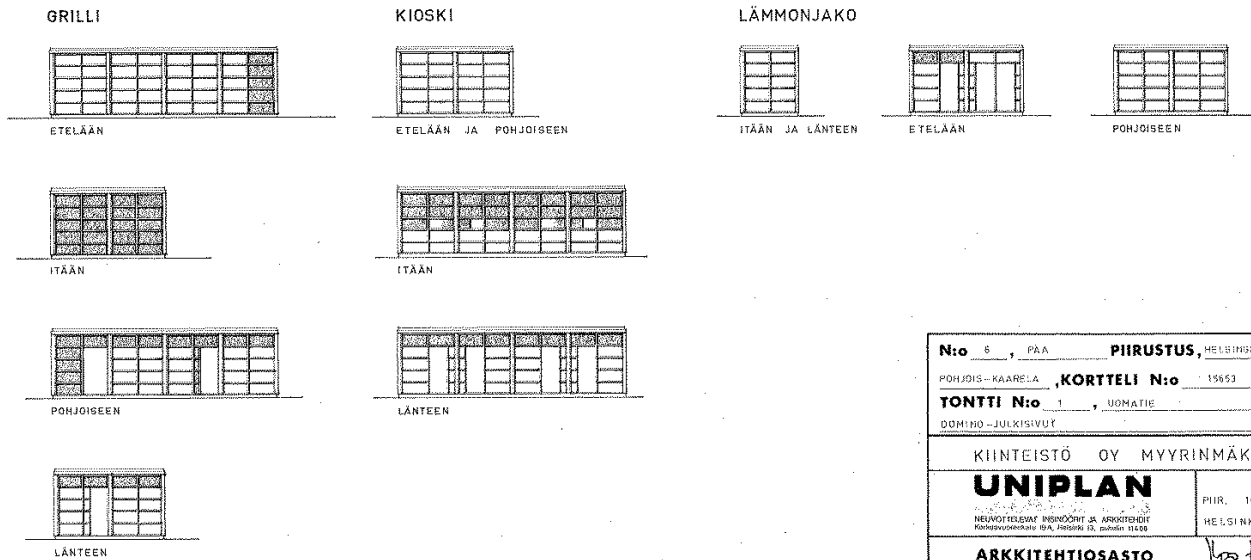

Uomatie 11-13, näkymä kohti Louhelan asemaa, takana Uomarinteen koulu, Kari Luukkanen 2009

Kunnostustoimenpiteet sisä- ja ulkotila, muutokset

Rakennuksessa on säilynyt alkuperäinen massoittelu, mutta julkisivujäsentely on muuttunut etenkin Uomatien puolelta. Näyteikkuna on nykyisin pidempi ja ikkunajakoa on muutettu. Rajakohta näkyy sokkelimuutoksena. Useat ovet, ikkunat ja tuulikaapit ovat säilyneet alkuperäisessä asussaan.

Kioskipaviljongit oli alun perin tarkoitus tehdä Domino-elementeistä, mutta toteutettiin lopulta Domino-julkisivuja mukailien puusta ja maalatusta pellistä. (Helasvuo & Vainio, 2008)

Paviljonkien julkisivut, Ilpo Hälvä 1971

Julkisivua Uomatien puolelle, Vili Björklund 2017

Paviljongeista toinen on nykyisin oranssi ja toinen harmaa, mutta molemmat ovat olleet aiemmin oransseja.

Sisätiloja on remontoitu useaan otteeseen. Lattia- ja seinäpintoja vaihdettu ja kiintokalusteita lisätty käyttötarkoitusten muuttumisen myötä. 1975 Grilli muutettiin toimistoksi ja 1976 toimistotila jaettiin toimistoksi ja kerhotilaksi.

1989 Entiset seurakunnan tilat muutettiin liikehuoneistoksi, perällä olevat kerhuhuoneet varastoiksi, suuri kerhuhuone toimistuhuoneeksi, jolloin ikkunoita suurennettiin. 1990 poistettiin automaattiset paloilmoinlaitteet. Liike- ja toimistorakennuksen näyteikkunajakoa muutettiin ja ikkunoita suurennettiin 1991. Suuremman paviljongin katukeittiötila muutettiin suutarinverstaaksi 1993. Vuonna 1995 liikerakennuksessa tehtiin lukuisia muutoksia. Väliseiniä purettiin runsaasti ja lisättiin satunnaisia. Idänpuoleisen myymälän muuttuessa polkupyöräliikkeeksi lisättiin ovi ja kulkuaukko, wc ja keittokomero muutettiin polkupyörien pesupaikaksi, viereinen keittokomero ja wc istuin poistettiin. Itäpuoleiseen toiseen myymälään lisättiin lastulevyseinä ja länsipuolelle seinään lisättiin ikkuna.

2001–2002 kerhotila muutettiin pizzeriaksi. Varastotiloja muutettiin kerhotilakäyttöön 2002 ja tilan kattoikkunoihin vaihdettiin kirkkaat liukuvat plexi-ikkunat. Vuonna 2009 pienemmän paviljongin pesula muutettiin kampaamoksi.

Ilpo Hälvä toteutti alkuvaiheen muutostyöt itse. Myöhemmistä muutostöistä on vastannut mm arkkitehtitoimistot Kokko & Tolvakka, sekä Eero Korosuo.

Ostarilla toimi aiemmin kuntosali Myyr-Body. Kari Luukkanen 2009

2.1.3. Rakentaminen - nykytilan inventointi

Kokonaisuutena tämänhetkinen rakennus ei ole toimiva. Rakennuksen ulkopuoli ja sisäpuoli eivät palvele toisiaan ollenkaan, vaan ovat eri maailmaa. Järjestelmäarkkitehtuurin aikana muunneltavuus oli ostoskeskusten kohdalla hyvin keskeistä, mutta toisin kuin Hälvän tarkoin suunnitteleman rakennuksen ulkopuoli, uusittujen tilojen pohjaratkaisut, värimaailma ja materiaalit vaikuttavat paikoin hätäisesti mietityiltä ja vanhaan ulkoasuun sopimattomilta. Rakennuksen ulkopuolella, etenkin pihan puolella on suuria ja jyrkkiä linjoja, kun taas sisällä olevat tilat ovat pieniä. Tilajakojen muutos on paikoin heikentänyt rakennuksen toimivuutta. Tilat eivät täytä nykyvaatimuksia ja ovat melko ahtaita.

Tiloihin mennään pitkälti tuulikaappien kautta, mihin on jätetty alkuperäiset kynnykset. Terassin portaiden vieressä on muutamia luiskia. Liiketiloiissa asiakastilat ovat pyritty pitämään siistimpinä ja tyhjemminä, mistä johtuen henkilökunnan tilat ovat lähes kaikissa liikkeissä ahtaita ja tavaramäärästä täyteen ahdettuja, jolloin kulkeminen on vaivalloista. Paikoin on havaittavissa avatessa toisiinsa osuvia ovia, mikä myös hankaloittaa kulkemista.

Rakennuksen ulkopuoli on huonossa kunnossa. Lähes kaikkiin pintoihin on tullut ajan saatossa rappeutumia, joita ei ole korjattu. Ikkunan puitteet, ovet ja kynnykset ovat rispaantuneita ja portaissa, terassitasossa, sekä kaiteissa on selkeitä halkeamia ja murtuneita kohtia.

Kaiteet huonossa kunnossa

Kärsineitä pintoja

2.1.3.1. Keskeiset tilat

Sisäänkäynti

Liikerakennuksessa on lukuisia sisäänkäyntejä. Uomatien puoleisista sisäänkäynneistä pääsee julkisiin ravintoloihin ja liiketiloihin, kuten myymälään ja pizzeriaan. Sisäpihan puolelta katoksen alta pääsee kampaamoon, sekä suljettuun kioskiin ja liikkeisiin. Kuohukujan puolella ovat yksityiset sisäänkäynnit, joiden ovet pidetään lukossa. Suurimmassa osassa liikkeissä on jäljellä vanhat huonossa kunnossa olevat puiset ulko-ovet ja kynnykset.

Kampaamon sisäänkäynti

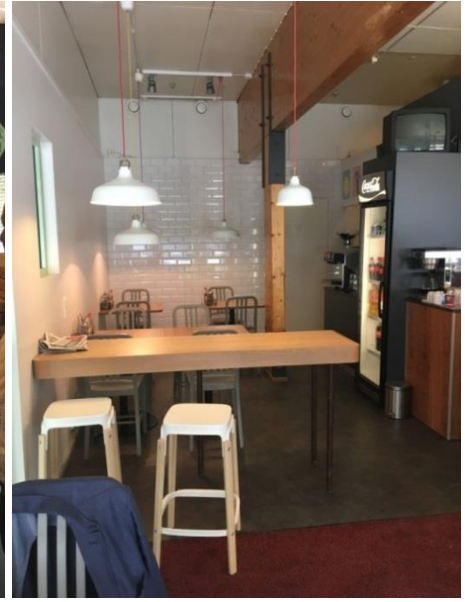
Pizzerian sisäänkäynti

Pizzeria

Rakennuksen entinen kerhotila on muutettu pizzeriaksi vuonna 2002 ja siinä on toiminut siitä lähtien Kotipizza Myyrmäki. Pizzeria sijaitsee rakennuksessa Uomatien puolella. Ravintola kattaa 72 m². Pizzeriaan kuuluu ravintola-tilan lisäksi eteinen/tuulikaappi, jonka kautta mennään sisään, miesten ja naisten yhteinen asiakas wc, varasto, keittiö ja henkilökunnan wc/sosiaalitila.

Myyntitiski, takana keittiö

Ravintolatilaa

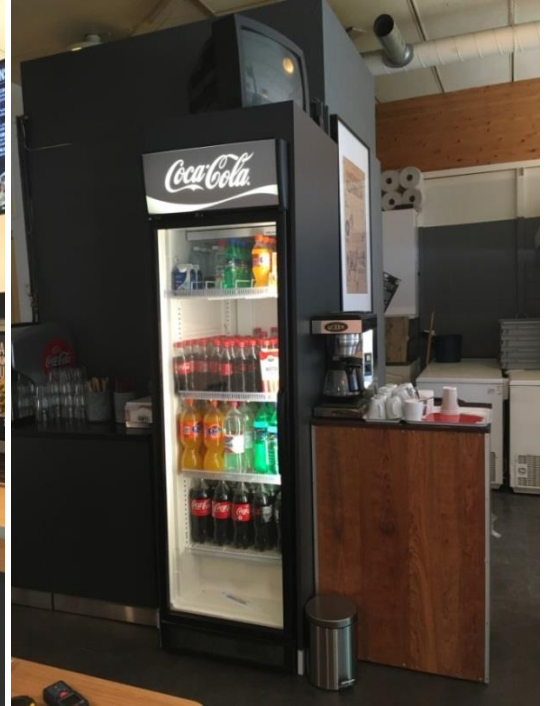
Lattiamateriaalina on harmaa muovimatto, seinissä valkoinen maalipinta ja valkoinen laatoitus, keittiössä laatoitus osittain harmaa. Kiintokalusteet ovat mattapintaiset ja osittain puuta. Alakatossa valkoinen Sasmox- elementtilevy. Kattopalkit ja pilarit ovat puiset.

Keittiössä on roikkuvat loisteputkivalaisimet, ravintolatilassa pöytien yllä suuret riippuvalaisimet. Katossa on myös kohdevalaisinkiskoja, keittiössä kellertäviä plafondeja ja seinävalaisimia. Luonnonvaloa tulee tilaan suurista ikkunoista, mutta valaistus on hieman kellertävä etenkin keittiön ja henkilökunnan wc:n osalta.

Katossa kulkee pizzauunin suuri ilmanvaihtoputki. Ravintolatilassa ikkunoiden alla on matalat patterit.

Myyntitiski

Limukaappi

Eteinen

Ulko-ovi

Eteisen päätyseinä on teräksinen, ovien karmit mintunvihreät. Sivuseinät on maalattu valkoisella ja osittain mintunvihreällä. Ulko-ovi on uusittu, eikä tilassa ole kynnyksiä. Patterit ovat valkoiset ja korkeat.

Henkilökunnan tilat

Ravintolan henkilökunnan tilat ovat ahtaat ja sotkuiset. Pukuhuone ja wc toimivat samassa tilassa. Kapea keittiö toimii myös säilytystilana, eikä vaikuta hygieeniseltä. Henkilökunnan wc:n seinät on maalattu punaiseksi.

Kaihdinliike

Kaihdinmaailma Vantaa sijaitsee Uomatien puolella pizzerian vieressä. Liikkeessä on tuulikaappi, asiakastila ja henkilökunnan takatila.

Materiaalit ovat sisätilassa uudehkoja. Lattioissa on tumma puinen laminaatti, seinissä harmaa maali. Tilat ovat sotkuiset ja esillä on paljon putkia, johtoja ja talotekniikkaa. Katossa on kiskot kirkkaille kohdevalaisimille.

Asiakastila on sekava ja rauhattoman näköinen. Seinät ovat lähes kauttaaltaan mallikaihdimien ja verhojen peitossa.

Palvelutiski

Asiakastila

Mallistoja seinillä

Liuku-ovi takatilaan

Suuret ikkunat

Sisäänkäynti tuulikaapista

Tuulikaappi on alkuperäinen. Ulko-ovi ja kynnykset ovat vanhat ja kuluneet. Ikkunoiden alla on vanhat tummanruskeat patterit.

Kampaamo

Parturi-kampaamo Sarin Saxet toimii erillisessä rakennuksessa. Alkuperäisen grillikioskin paikalla oleva kampaamo valmistui 2009 ja sen pinta-ala on 45 m². Sen sisäänkäynti on rakennuksen sisäpihan puolella katoksessa.

Myyntitiski

Asiakastilat

Pienehkön kampaamon asiakastila on yritetty saada viihtyisän näköiseksi. Sisätilan materiaalit ovat uusia ja tilassa on valoisaa. Katossa on loisteputkivalaisimia ja kohdevalaisinkiskoja. Seinähyllyköiden takapinta, sekä myyntitiskin etupinta ovat valaisevia.

Lattiamateriaaleina on vaalea laatta ja laminaattiparketti. Seinissä on vaaleankellertävä maali ja paikoin sisustuskivipinta. Katto on valkoiseksi maalattua lautaa. Wc:ssä tumma mosaiikkilattia, seinillä suuri valkoinen laatoitus ja koristeboordi. Ulko-ovi on vanha ja ränsistynyt.

Asiakas wc

Sisäänkäynti

Ahtaat henkilökunnan tilat ovat samalla varastotilat, seinällä näkyvissä sähkökaappi. Keittiö on jouduttu sijoittamaan keskelle kampaamoja tilanpuutteen vuoksi. Sen saa kuitenkin tarvittaessa piiloon taiteovella.

Henkilökunnan tila

Keittiö

2.1.3.2. Muut tilat

Aiemmin tutkittujen tilojen lisäksi rakennuksessa on muutamia suljettuja liikkeitä, joihin ei ollut mahdollisuutta päästä tarkastelemaan. Kaihdinliikkeen vieressä, rakennuksen itäpuolella on toiminut Vantaan antikvariaatti Oy johon on sisäänkäynti sisäpihan puolelta katoksen alta. Ikkunoiden edessä oli verhoja, joten sisälle ei nähnyt.

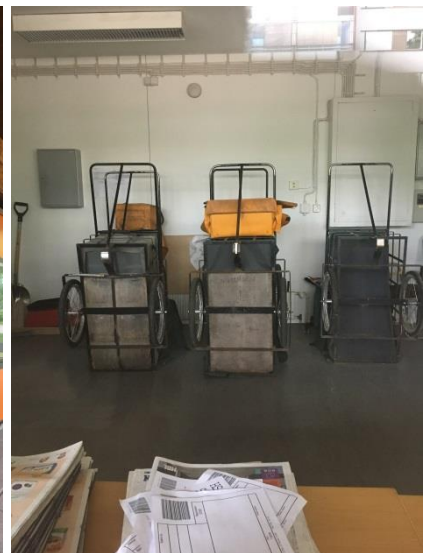
Entisessä kioskipaviljongissa on toiminut Martinella, mutta tämäkin on suljettu. Paviljongissa on idänpuoleisella seinällä kioskista jääneet ikkunaluukut. Sisälle näkyy vanhoja kärryjä. Paviljongin keskellä on roskakatos, jonka toisella puolella on tyhjä lämmönjakuhuone.

Suljettu antikvariaatti

Kioskipaviljonki

Paviljongin sisältä

Rakennuksessa on myös kerhotila, jota ei päässyt katsomaan. Katossa on piirustusten mukaan valkoinen Decocoat akustiikkapinnoite.

2.1.3.3. Rakennusosat

Myyrmäen ostoskeskus on toteutunut yhtenäisenä rakennuskompleksina.

Liikerakennuksesta ja kahdesta paviljongista muodostuvaan ostoskeskukseen kuljetaan sisään rakennusta ympäröiviä jalankulkuterasseja pitkin. Terassitasanteille pääsee portaita ja niitä sivuavia luiskia pitkin kolmesta eri suunnasta, Uomatieltä, sisäpihalta ja parkkipaikan puolelta. Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi asukaspäi.

2.1.3.4. Kiinteä sisustus, irtokalusteet ja valaisimet

Rakennus ei ole yhtenäinen kokonaisuus ulko- ja sisäpuolien kannalta. Jokaisella liiketilalla muutosten yhteydessä lisätyt omanlaisensa kiinteät kalusteet ja valaisimet, jotka eivät ole yhteydessä muihin liikkeisiin tyyllisesti. Esim. Kotipizzan kiinteä sisustus, irtokalusteet ja roikkuvat valaisimet palvelevat ketjun muissa liikkeissä toistuvaa tyyliä. Yhdistäviä elementtejä ovat mm pilarit ja palkit, mutta suurin osa näistäkin on piilossa rakenteiden sisässä.

Suurinta osaa wc tilojen kiintokalusteista ja vesikalusteista ei ole uusittu. Myös useat keittiöt ovat säilyneet alkuperäisessä asussaan.

Rakennuksessa on 19 kattoikkunaa eri puolilla rakennusta. sisä- ja ulkotiloissa. Päivisin terassin kattoikkunoista tuleva valo muuttuu illan tullen keinovalaistukseksi rakennuksen ulkopuolella alakattoon upotettujen valaisimien myötä.

3. Yhteenveto

Kiinteistö Oy Myyrinmäestä laadittu rakennushistoriaselvitys yhdistää tiedot kohteen historiasta, muutosvaiheista ja nykytilasta, ja tarjoaa tiivistetyn kokonaiskuvan rakennuksen tähänastisesta elämänsäkaaresta.

Myyrmäki on Vantaan väkirikkain kaupunginosa, sekä monipuolisten palveluiden aluekeskus. Alueen kaupallisen ytimen muodostavat suuret kauppakeskukset, joiden ympärille sijoittuu runsaasti pienempiä kivijalkaliikkeitä. Tutkittava kohde, Myyrinmäen ostoskeskus sijaitsee Myyrinmäen asuntovaltaisessa pohjoisosassa. Suurin osa alueen rakennuskannasta on 1970-luvulle tyypillisiä punatiilisiä kerrostaloja.

Ilpo Hälvän suunnittelema ostoskeskus on vuonna 1972 valmistunut suorakaiteenmuotoisen liikerakennuksen ja kahden pienemmän kioskipaviljongin muodostama kokonaisuus. Yhteinen katto ja paviljonkeja ympäröivä terassi sitovat osat yhdeksi kokonaisuudeksi. Ostari on oranssia paviljonkia lukuun ottamatta värimaailmaltaan tummasävyinen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Hälvän suunnittelema kokonaisuus kuuluu Vantaan modernin rakennuskulttuurin kohteisiin ja on osa vantaalaista rakennusperintöä. Rakennus edustaa tyyliä, jolla on konstruktivismia ja on 1970-luvun arkkitehtuurin tyyliä, jolla on omintakeisesti yhdistävä kokonaisuus.

Vantaan kaupunki on teettänyt selvityksen vanhojen ostoskeskusten maankäytön mahdollisuuksista. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin kokouksessaan 8.6.2015 jättää asian pöydälle (Vantaan kaupunki, 2015). Selvityksessä Kuohukuja 1 on luokiteltu kaupunkisuunnittelun toimesta luokkaan 1-kori (säilytettävät), rakennusvalvonnan toimesta luokkaan 2 (Heikko, tilanne huononee, ei taloudellisesti-tekniisesti korjattavissa), ja yleiskaavaosaston toimesta luokkaan 3 (Ostoskeskuksen merkittävyys paikallisessa palveluverkossa on vähäinen; kiinteistöä voidaan kehittää ilman että paikallinen palvelutarjonta heikkenee oleellisesti) (Heikkola, 2014; Rekonen, Aavaharju, Korhonen, Lamminen, Timo & Viitanen, 2015; Vantaan kaupunkisuunnittelu, 2015). Rakennus on saanut Laatuselvityksessä - Vantaan ostoskeskukset 1961-1986 -selvityksessä luokituksen ”kansainvälisesti tai valtakunnallisesti merkittävä” ja Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979 -inventointiraportissa luokituksen A1, Vantaan rakennusperinnön kannalta merkittävä (Helasvuo & Vainio, 2008; Eskola, 2002).

1972 valmistuneen rakennuksen ulkopuoli, sekä useat ovet, ikkunat ja tuulikaapit ovat säilyneet pääosin alkuperäisessä asussaan. Pintojen ja elementtien korjauksia ei ole rakennukseen juurikaan tehty ja näin ollen rakennus on kauttaaltaan huonossa kunnossa. Ulkoiset muutostyöt eivät ole tehty muistuttamaan

alkuperäistä asua kovinkaan paljon, vaan julkisivujäsentelyä, väritystä ja materiaaleja on paikoin muutettu. Massoittelu ja suuret linjat ovat kuitenkin ennallaan. Muutostöitä on tehty tiheään ja huolettomasti etenkin sisätiloihin käyttötärpeiden muuttuessa.

Yleiseen kaupunkirakenteeseen suhteutettuna liikekeskukset voidaan jakaa karkeasti kahteen eri tyyppiin: pienimuotoisiin asuinalueita palveleviin ostoskeskuksiin ja autoilla liikkuville tarkoitettuihin suurellisiin kauppakeskuksiin. Kuohukujan ostoskeskus on pienimuotoinen sisä- ja ulkotilan käsittävä ostari. Rakennus on historiallisesti tyypillinen alueelleen. Uomatiellä, Myyrinmäen ostarin molemmin puolin on vastaavan ikäiset ostoskeskukset, joissa yhteneviä piirteitä ovat muun muassa tumma ulkoasu, matala tasakatto ja suorakulmaisuus. Lisäksi 1970-luvun ostoskeskussuunnittelulle tyypillinen yhtenäisen tilan luomiseen näkyy rakennuksissa sisätilojen muunneltavuutena, sekä ulkotilojen kattamisena. Muunneltavuus oli ostoskeskusten kohdalla hyvin keskeistä, niin tilaajan pyrkimysten kuin arkkitehdin suunnittelun kannalta. Rakennussuojelun kannalta muunneltavuus ja väliaikaisuus ovat kuitenkin erittäin haasteellisia lähtökohtia. (Ikkala, Joutsalmi, 2010)

Ympäristöarvot

Piha-alue on ympäristön suhteen toistuva ja jäsenneily, mutta kasvillisuudeltaan vaatimatonta. Nykyisin yleisilme on epäsiisti ja levoton. Julkisivuissa on runsaasti markiiseja ja mainoksia jotka eivät ole keskenään yhtenäisiä.

4. Liitteet

Piirustukset nykytilassa

1. pohjapiirustus, 1. kerros
2. muutosalueet pohjassa
3. julkisivut
4. leikkaukset

alkuperäiset piirustukset

5. pohjapiirustus
6. julkisivut liikerakennus
7. julkisivut paviljonki
8. leikkaukset

5. Lähteet

Kartat ja ilmakuvat:

Vantaan kaupunki, karttapalvelu (kartta.vantaa.fi)

Rakennuspiirrustukset:

Vantaan kaupunki, Arska-tietopalvelu

Kommentit:

Rakennustutkija Susanna Paavola, 2017

Julkaisut:

Helsingin pitäjän vuosikirja, artikkeli: Myyrmäki odottaa aluekeskustaan, Hako, 1980

Laatua laitakaupungilla; Helasvuo, Vainio, 2008

Museoviraston rakennushistorian osaston Aikakauskirja 3; Ikkala, Joutsalmi, 2010

Vantaan ostoskeskukset; Laitinen, Huuhka, 2012

Osallistumis ja arviointisuunnitelma, Myyrmäen kaavarunko 2016

Vantaa Kaupunkisuunnittelu, Myyrmäen asumiskeskus, asemakaavamuutos, Kallaluoto 2016

Talon tarinat opas; Museovirasto

Internet-lähteet:

Wikipedia (wikipedia.fi), viitattu 4.7.2017

Myyrmäen lähiön historiaa 5.7.2017

<https://peda.net/sastamala/mouhijarven-yhteiskoulu/ol/oppiaineet/historia/historian-kirja/epookki-ylakoulu/1js1nko/kkh/mkjk>

Ote kirjasta koskien Myyrmäkeä, viitattu 5.7.2017

<https://www.prisma.fi/fi/ProductDisplay?storeId=11851&errorViewName=ProductDisplayErrorView&productId=1966778&urlRequestType=Base&langId=-11&catalogId=11202>

Blogiteksti, viitattu 6.7.2017

<http://www.etuovi.com/koti/blogi/vantaan-halutuimmat-asuinalueet/>

Kuvia Uomatiestä, viitattu 6.7.2017

<http://www.luukas.org/myyrmaki-kuvien/uomatie13/>

Vantaan ostoskeskusten luokitustaulukko, viitattu 2.8.2017

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/112089_kauptu_152100_selostus.pdf

Valokuvat:

Kari Leppänen, Kari Leppänen arkkitehdit Oy, 24.5.2016

Anna Lehtonen, Kari Leppänen arkkitehdit Oy, 4.7.2017